

Kattebid skal tages seriøst!

Af Afdelingslæge Lone Kirkeby,
Håndsektoren, Ortopædkirurgisk afdeling,
Aarhus Universitetshospital.

Ca. 880.000 familier i Danmark holder et eller flere kæledyr. Hunden er fortsat i manges øjne ”menneskets bedste ven” og udgør da også fortsat det kæledyr, som holdes i flest familier. Ca. 450.000 familier holder hund, i alt er 550.000 hunde fordelt på disse familier.

Men det samlede antal af katte overstiger antallet af hunde. Der er ca. 650.000 katte fordelt på 370.000 familier (Kilde; Danmarks Statistik).

Bidlæsioner udgør ca. 1 % af alle skadestuebesøg. Hundebid er den hyppigste læsion (80 %), den næst hyppigste er kattebid. De fleste læsioner (ca. 75 %) ses svarende til hænder og arme, samt hoved-hals-regionen. Hvad kattebid angår, er hovedparten af læsionerne lokaliseret til hænder eller underarme.

De fleste kattebid ses som mindre skader og kan se uskyldige ud, og mange undlader derfor at søge læge straks. Se på en katts tænder. Den har et gebis med sylespidse hjørnetænder, som kan gøre en vampyr misundelig. I modsætning til en hund eller andet større dyr, så har katten ikke

den store kæbestyrke, og efterlader ikke knusningslæsioner i de omkringliggende bløddeler eller knogler ved bid. Et kattebid vil typisk vise sig som 1-2 punktur-sår og mange vil tænke, at der ikke er sket nogen nævneværdig skade, læsionen heler hurtigt til i løbet af et døgn tid. Intet problem. Eller...?

Op mod halvdelen af kattebid forårsager infektion

Kattens mundhule indeholder en blandingsflora af bakterier. Her er det især *Pasteurella* arter og forskellige *Streptokokker*, som efterfølgende er årsag til infektion.

Grundet de sylespidse hjørnetænder er biddet oftest dybere end først antaget.

Grundet de sylespidse hjørnetænder er biddet oftest dybere end først antaget. Kattens tænder efterlader bakterier dybt i såret, og hvis først såret lukker til, hvilket typisk sker indenfor et døgn ved punktur-læsioner, så får de anaerobe (ikke iltkrævende) bakterier optimale vækstbetingelser og formerer sig lynhurtigt, og man udvikler infektion.

Ifølge litteraturen er der beskrevet vekslende forekomst af infektion efter

Et gebis med sylespidse hjørnetænder, som kan gøre en vampyr misundelig.

kattebid, fra 30 % til mere end 50 %. Men generelt set er risikoen for udvikling af infektion efter kattebid dobbelt så høj som efter hundebid og hænger også sammen med, at folk oftere søger senere behandling.

Infektion efter et kattebid kan udvikle sig meget hurtigt – og skal *altid* tages særdeles seriøst.

I værste tilfælde kan det ende med amputation eller en livstruende tilstand med blodforgiftning.

Brugen af forebyggende antibiotika-behandling efter hund- og kattebid

reducerer risikoen for udvikling af infektion. I litteraturen er området endnu ikke tilstrækkeligt belyst, men generelt set er der konsensus om brug af antibiotika-profylakse i højrisiko tilfælde; det vil sige ved mennesker med nedsat immunforsvar, knusningslæsioner eller ved skader involverende sener eller led.

De fleste bidsår fra kat er lokaliseret til hænder. Afhængig af lokalisation og set i relation til hjørnetændernes tendens til at penetrere dybt, så vil der være højrisiko for, at tænderne kan have penetreret seneskede, sene eller eventuelt et led. Og så kan en infektion meget hurtigt blive yderst alvorlig.

Kattens bid kan i værste tilfælde kan det ende med amputation eller en livstruende tilstand med blodforgiftning.

Infektion efter kattebid kan kræve operativ behandling

Infektion i en seneskede omkring fingerens bøjeseener eller alternativt i et fingerled medfører pusdannelse i senesleden eller leddet, som antibiotikabehandling ikke har den store virkning på, idet antibiotika ikke kan penetrere den naturlige barriere, som senesleden eller ledkapslen danner. Det samme kan gøre sig gældende for den bindevævskapsel, der danner sig omkring en indkapslet byld. Pusdannelse omkring en sene eller i et led virker indenfor kort tid ødelæggende på strukturerne, dvs. at senen eller ledbrusken går til grunde. Sidder infektionen i en seneskede, vil infektionen ydermere have tendens til at sprede sig opad langs senen, så man indenfor kort tid vil kunne se, at en infektion, som er startet langt ude på en finger har spredt

sig til selve hånden og undertiden også til underarmen. Ødelægges ledbrusken på grund af pusdannelse i et led, og står infektionen på i længere tid, vil der være risiko for, at infektionen kan sprede sig til selve knoglen og medføre knoglebetændelse, (*osteomyelitis* eller det, som i gamle dage blev kaldt for "benædersygdom") og osteomyelitis ender desværre ofte i en amputation.

Infektioner, som involverer seneskede eller led, vil derfor kræve operativ behandling med åbning og oprensning, så man får betændelsen væk og dermed mulighed for at bevare de vigtige strukturer, inden det er for sent. Dette er alvorlige tilstande, som kræver efterfølgende længerevarende antibiotikabehandling - i begyndelsen med intravenøs behandling (det vil sige indgift af antibiotika direkte i

en vene) under indlæggelse. Undertiden kan det være nødvendigt med flere operationer, for at få bekæmpet infektionen.

Antibiotikaprofylakse

Set i relation til de alvorlige infektioner, som kattebid kan forårsage, bør man altid ved bidlæsioner overveje forebyggende antibiotikabehandling. I følgende tilfælde bør man give profylakse: immunsupprimerede patienter (mennesker i immunsupprimerende behandling, diabetes patienter), læsioner på hænder, knogle-, led- eller seneaffektion, eller punktur-sår. Og ellers bør der i hvert enkelt tilfælde herudover foretages en individuel vurdering.

Sidder bidlæsionen lokaliseret til et led, bør det forårsage skærpet opmærksomhed og observation allerede fra starten.

Anbefalet antibiotika profylakse mod kattebid

Der findes desværre ikke nogen "facitliste", hvad angår forebyggende antibiotikabehandling ved kattebid. Dertil foreligger der for få videnskabelige undersøgelser af området, med hver især kun et lille patientmateriale. Det betyder, at man får voldsomt divergerende resultater, som statistisk set ikke holder vand. anbefalinger er derfor typisk baseret på erfaringer og ikke på reelle videnskabelige resultater. Det betyder også, at der kan være forskellig praksis sygehuse/ praktiserende læger imellem.

Noget af det nærmeste, man gennem de senere år er kommet en reel anbefaling af forebyggende antibiotika behandling ved dyrebid, er en kombineret dansk/svensk oversigtsartikel i Ugeskrift For Læger i 2009:

(Kilde; Ugeskrift For Læger, 2009; 171 (14): 1189-93)

Voksne: Tablet *amoxicillin + clavulan-syre* 500 mg + 125 mg. Dosis 1 tablet 3 gange dagligt i 5-10 dage. Børn: 50 mg + 12,5 mg/kg fordelt på 3 doser.

Ved penicillinallergi:

Tablet *Azithromycin* 500 mg 1 gang dagligt, som 1. dosis. Herefter 250 mg 1 gang dagligt i 4 dage. Børn: 10 mg/kg 1 gang dagligt i 3 dage.

Såfremt der udvikles

infektionstegn, kan

det være nødvendigt at supplere med intravenøs bredspektret antibiotika-behandling og rette behandlingen ind efter bakteriefund ved dyrkningssvar (undersøgelse af bakterievækst i udtaget pusmateriale).

Hvad kan du selv gøre?

Hvis uheldet er ude, og du eller en pårørende bliver bidt af en kat, så er der flere ting, du selv kan gøre for at mindske risikoen for infektion/komplikationer.

- Skyl såret grundigt under rindende vand. Hvis det bløder let fra læsioner, så lad det til en start bløde, det hjælper til at skylle nogle af bakterierne ud. Efterfølgende så læg let pres over med et fugtigt stykke gaze, alternativt en ren fugtet klud/viskestykke.
- Søg læge straks. Antibiotikaprofylakse har bedst effekt, såfremt det opstartes indenfor 6 timer efter skaden.
- Du skal være dækket ind med stivkrampevaccination (højest 10 år gammel).
- Vær selv opmærksom på infektionstegn i efterforløbet. Klassiske infektionstegn er smerter, hævelse, varme, rødme, nedsat bevægelighed, eventuelt pus-sekretion. Man kan sagtens have en operationskrævende infektion på en hånd uden at have feber! Så lad dig ikke vildlede af måling af en normal temperatur.

- Ved infektionstegn, så søg læge straks!

Infektionen kan sprede sig til selve knoglen og medføre knoglebetændelse

Så selvom kattebid på overfladen kan se yderst uskyldige ud, så kan de, såfremt de ikke tages seriøst, være årsag til ikke bare alvorlige, men også i nogle tilfælde livstruende infektioner. Der foretages hvert eneste år

i Danmark amputation af fingre grundet infektioner efter kattebid. Fokus på problemet fra starten, og hurtig opstart af forebyggende antibiotikabehandling, hvor det findes lægeligt indiceret, kan forebygge infektion og risikoen for komplikationer i væsentlig grad.